

บทที่ 3

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กับการจ้างลูกจ้างชั่วคราว

การศึกษาในเรื่องปัญหาของการเปลี่ยนสถานภาพลูกจ้างชั่วคราวเป็นพนักงานราชการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น ควรจะต้องทราบเรื่องราวความเป็นมาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเข้าใจสภาพปัญหาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ความเป็นมา¹

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ในเขตพระราชนิเวศน์มฤตทายวัน ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ตามระยะทางถนนเพชรเกษมประมาณ 220 กิโลเมตร อันเป็นพื้นที่ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ได้ประกาศพระบรมราชโองการให้เป็นที่หลวง เมื่อปี พ.ศ.2466 และ พ.ศ.2467 เดิมพื้นที่แห่งนี้มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าประเภทเนื้อทรายอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้ชื่อว่า “ห้วยทราย” ต่อมาราษฎรได้มาอาศัยทำกินบุกรุกแผ้วถางป่าประกอบอาชีพทำการเกษตรโดยขาดหลักวิชาการ ภายในระยะเวลาไม่ถึง 40 ปี ป่าไม้ได้ถูกทำลายลงอย่างสิ้นเชิงทำให้ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล และมีปริมาณลดน้อยลงจนมีลักษณะเป็นพื้นที่อับฝน ดินขาดการบำรุงรักษา จนเกิดความไม่สมดุลทางธรรมชาติ การพังทลายของผิวดินค่อนข้างสูง ประกอบกับราษฎรส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดซึ่งต้องใช้สารเคมีมากทำให้คุณภาพของดินตกต่ำลงไปอีกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯทรงรับสั่งว่า “หากปล่อยทิ้งไว้จะกลายเป็นทะเลทรายในที่สุด”

ดังนั้น เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2526 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯจึงได้พระราชทานพระราชดำริแก่ม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ องคมนตรี และ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

---

¹ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, วารสารครบรอบ 23 ปี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, (เพชรบุรี: โรงพิมพ์เพชรภูมิการพิมพ์, 2548), น.9-11

ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ให้พัฒนาเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาด้านป่าไม้จัดให้ราษฎรที่เข้าทำกินอยู่เดิมได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้ให้ได้ประโยชน์จากป่าไม้และไม่ทำลายป่าอีกต่อไป และให้ราษฎรที่เข้ามาทำกินโดยมิชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อที่จะพระราชทานที่ดินทำกินให้ต่อไป

พื้นที่พระราชนิเวศน์มฤคทายวันอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แต่ได้ถูกราษฎรบุกรุกเข้าป่าทำมาหากินเป็นเวลานาน การที่จะเข้าไปพัฒนาในระยะแรกนั้น มีความยากลำบาก เนื่องจากพื้นที่บางส่วนจะต้องใช้เพื่อการสร้างสาธารณูปโภค สร้างอ่างเก็บน้ำ สร้างคลองส่งน้ำ ทำให้ราษฎรบางกลุ่มเสียประโยชน์ในที่ดิน ประกอบกับการถูกขยอกจากกลุ่มบุคคลผู้แสวงหาผลประโยชน์ทำการต่อต้านการทำงานของส่วนราชการที่เข้าไปดำเนินงานในพื้นที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น จึงมีพระราชกระแสให้กองกำกับการ 1 กองบังคับการฝึกพิเศษ ดำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน เป็นผู้อำนวยการโครงการและมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมดำเนินการศึกษาทดลองกิจกรรมด้านต่างๆ ตามความเหมาะสมและทรงเรียกศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งจะมีการดำเนินการศึกษาทดลองที่มีประชาชนเข้ามาดำรงชีวิตอยู่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และร่วมศึกษาทดลองกับทางราชการนี้ว่าเป็นเสมือน “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” ซึ่งจะให้ประชาชนทั่วไปได้มาศึกษาดูงานและรับการถ่ายทอดแบบอย่างเพื่อนำไปศึกษาใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนต่อไป

พันธกิจ²

1. ดำเนินการศึกษา วิจัย ทดลอง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

² ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, “แผนปฏิบัติการประจำปี 2550 ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนา กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน” วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในระหว่างปีงบประมาณ 2550, จัดทำขึ้นเมื่อ พ.ศ.2549, น. 2-3 (เอกสารอัดสำเนา)

2. นำแนวพระราชดำริ และผลที่ได้จากการดำเนินการศึกษา วิจัย ทดลอง ตามแนวพระราชดำรินำมาดำเนินการในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เกิดเป็นรูปธรรม

3. รวบรวมผลการศึกษา ผลการวิจัย ผลการทดลอง จัดทำเป็นองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และเพื่อใช้เป็นคู่มือในการขยายผลสู่ประชาชนโดยรอบพื้นที่ ให้ความรู้เพิ่มเติมกับสมาชิกเดิม เพื่อพัฒนาการดำเนินกิจกรรมของสมาชิก โดยเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นไปตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา ดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา การวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนของตนเอง

5. ทำการพัฒนาบุคลากร และการปฏิบัติงานของบุคลากรของศูนย์ฯ ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการทำงานอย่างประสานสอดคล้องและมีการบูรณาการทำงานร่วมกัน

โครงสร้างของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ³

เดิมสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนมอบหมาย ให้กองกำกับการ 1 กองบังคับการฝึกพิเศษ เป็นหน่วยรับผิดชอบ ต่อมาเมื่อมีการแบ่งส่วนราชการใหม่ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานสนองพระราชดำริโดยตรง เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้อนุมัติให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนา กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (สอพ.บก. กฝ.บช.ตชด.) เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2548 เป็นต้นมา โดยมีพันตำรวจเอกนพพล ชาติวงศ์ เป็นผู้กำกับการศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาและผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริรับผิดชอบในการบริหาร

³ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, บัญชีคุมอัตรากำลังพล/ชั้นสัญญาบัตร สังกัดศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนา กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, จัดทำขึ้นเมื่อ มีนาคม 2548 น.1-8 (เอกสารอัคราณา)

เป็นต้นมา ประกอบด้วยอัตรากำลังพลชั้นสัญญาบัตร จำนวน 19 อัตรา บรรจุนจริง เพียง 8 อัตรา อัตรารว่าง 13 อัตรา กำลังพลระดับ ผบ.หมู่ ลงมา จำนวน 125 อัตรา บรรจุนจริงจำนวน 33 อัตรา อัตรารว่าง 92 อัตรา ได้แสดงในแผนภาพที่ 2 :-

แผนภูมิที่ : 3 โครงสร้างศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนา กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ที่มา : ข้อมูลจากบัญชีคุมกำลังพล/ชั้นสัญญาบัตร สังกัด ศอพ.บก.กฝ.บช.ตชด.ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ส่วนลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 51 อัตรา เป็นลูกจ้างรายเดือนตามโครงการต่าง ๆ จำแนกไปตามแผนงาน ดังนี้

1.แผนงานฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- วุฒิปริญญาตรี	2	อัตรา
- วุฒิ ปวส.	5	อัตรา

2.แผนงานศึกษาการพัฒนา

- วุฒิปริญญาตรี	9	อัตรา
- วุฒิ ปวส.	7	อัตรา

3. แผนงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

- วุฒิปริญญาตรี	1	อัตรา

4. แผนงานบริหารโครงการ

- วุฒิปริญญาตรี	8	อัตรา
- วุฒิ ปวส.	4	อัตรา
- วุฒิ ปวช.	2	อัตรา

4. แผนงานขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยีตามแนวพระราชดำริ

- วุฒิปริญญาตรี	4	อัตรา
- วุฒิ ปวส.	7	อัตรา
- วุฒิ ปวช.	2	อัตรา

ลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นเป็นผู้ที่มีอายุงานเกิน 5 ปี ก่อน 5 ตุลาคม 2547 จำนวน 23 อัตรา (ลาออก 2 อัตรา) เหลือ 21 อัตรา และเป็นผู้ที่มีอายุงานไม่ถึง 5 ปี ก่อน 5 ตุลาคม 2547 จำนวน 30 อัตรา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง⁴

จากพันธกิจของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การทำงานในพื้นที่ของศูนย์อันกว้างใหญ่ถึง 22,625 ไร่ จึงต้องมีหน่วยงานต่าง ๆ มารับผิดชอบภารกิจในศูนย์ฯ ตามความถนัดของแต่ละหน่วยงาน เช่น ศอพ.บก.กฝ.บข.ตชด.รับผิดชอบแผนงานฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ แผนการศึกษาพัฒนา แผนงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และแผนงานบริหารโครงการและแผนงานขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยี, กองบังคับการ สนับสนุนทางอากาศ ตชด. รับผิดชอบงานด้านการรักษาความปลอดภัย งานแก้ไขปัญหาที่ดินงานมวลชนสัมพันธ์ และงานขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยี, กรมการปกครองร่วมประสานแผนการปฏิบัติงานและคณะกรรมการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทที่ดิน, กรมที่ดินรับผิดชอบงานจัดระเบียบการใช้ที่ดินและงานแก้ไขปัญหาข้อพิพาทที่ดิน, กรมชลประทาน รับผิดชอบงานจัดสร้างอ่างเก็บน้ำ งานซ่อมแซมระบบท่อส่งน้ำ งานจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค เป็นต้น

⁴ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, วารสารครบรอบ 23 ปี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, น.16-24

งบประมาณของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ห้วยทรายฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จากงบกลาง รายการ ค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (งบกลาง กปร.) ในปีงบประมาณ 2549 จำนวน 45,912,919 บาท และ ในปีงบประมาณ 2550 ได้รับงบประมาณ จำนวน 40,186,000 บาท จำแนกเป็นงบรายจ่ายได้ ดังนี้⁵

ตารางที่ 1 : งบประมาณของศูนย์ห้วยทรายฯ

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ	งบบุคลากร			งบดำเนินงาน	งบลงทุน	รวม
	ค่าจ้างชั่วคราว					
	รายเดือน	รายวัน	รวม			
ปี 2549	4.752	11.909	16.661	17.750	11.710	45.900
ปี 2550	4.938	12.489	17.427	19.719	3.040	40.186

ที่มา : สำนักงบประมาณ, การอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2549-2550 ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

⁵ หนังสือสำนักงบประมาณที่ นร 0704.1/6699 ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2549 เรื่อง การขออนุมัติเงินประจำงวด ปี 2549 งบกลาง รายการค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และหนังสือสำนักงบประมาณที่ นร 0704.1/5242 ลงวันที่ 31 มกราคม 2550 เรื่อง การขออนุมัติเงินประจำงวด ปี 2550 งบกลาง รายการค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตารางที่ 2 : เปรียบเทียบจำนวนลูกจ้างชั่วคราว วุฒิการศึกษา ระหว่างปี 2549-2550
ที่ปฏิบัติงานในศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำแนกเป็น⁶

หน่วย : คน

ประเภทลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่ง, วุฒิการศึกษา	ปี2549	ปี 2550
1.ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน	225	225
- คนงาน	219	219
- คนขับรถ	6	6
2.ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน	51	51
- วุฒิปริญญาตรี	24	24
- วุฒิ ปวส.	22	22
- วุฒิ ปวช.	5	5

ที่มา : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, เอกสารประกอบคำขอ
งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2550, หน้า 22-24

**ความจำเป็นในการจ้างลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ**

ภารกิจในศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริดังกล่าวมีมาก
จึงทำให้มีส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมดำเนินการศึกษาทดลอง วิจัย
กิจกรรมด้านต่างๆ โดยมีกองกำกับการ 1 กองบังคับการฝึกพิเศษและหน่วยงานที่เข้ามาร่วม
ปฏิบัติงานสนองพระราชดำริต่างก็มีการจัดตั้งอยู่แล้ว แต่เมื่อเข้ามาร่วมปฏิบัติงานสนอง
พระราชดำริบางหน่วยงานก็สามารถจัดเจ้าหน้าที่มาอยู่ประจำได้แต่บางหน่วยงานไม่สามารถจัด
เจ้าหน้าที่มาอยู่ประจำได้ จึงจำเป็นต้องมีลูกจ้างทั้งรายเดือนและรายวัน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลผล

⁶ ศูนย์ห้วยทรายฯ, เอกสารประกอบคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550,
น. 22-24 (เอกสารอัดสำเนา)

การดำเนินงานและปฏิบัติงานในพื้นที่ และปัจจุบันนี้มีผู้เข้ามาศึกษาและเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริจำนวนมาก ทำให้ต้องมีลูกจ้างชั่วคราวนอกจากมาปฏิบัติงานประจำแล้ว ยังต้องมีเจ้าหน้าที่เพื่อประชาสัมพันธ์ แนะนำ สาธิตโครงการต่าง ๆ ให้ผู้เข้ามาเยี่ยมชมได้นำความรู้ของศูนย์ไปศึกษา และปฏิบัติ⁷

งบประมาณในการดำเนินงานและจ้างลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ห้วยทรายฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล งบกลาง รายการค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ(งบกลาง กปร.) มาโดยตลอดตามขั้นตอนการของงบประมาณ เมื่อรับการอนุมัติจากสำนักงบประมาณและส่งผ่านมายังกรมตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(สตช.) จากนั้น สตช. จะโอนงบประมาณมาที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน(บก.ตชด.) และ บก.ตชด.จะส่งโอนมายังคลังจังหวัดเพชรบุรี โดยกองกำกับการ 1 กองบังคับการฝึกพิเศษ เป็นผู้เบิกจ่ายงบประมาณ⁸

ลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ห้วยทรายฯ จัดอยู่ในลักษณะลูกจ้างชั่วคราวประเภทที่จ้างในลักษณะโครงการมีระยะเวลาเริ่มต้นสิ้นสุดซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงบประมาณในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณในการจ้างลูกจ้างชั่วคราวที่ตกลงไว้กับสำนักงาน ก.พ. แต่ในความเป็นจริงการจ้างลูกจ้างของศูนย์เป็นการจ้างให้ทำงานในลักษณะงานหรือภารกิจหลักที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ได้มีระยะเวลาเริ่มต้นสิ้นสุด เพราะลูกจ้างเหล่านั้นช่วยงานของศูนย์ห้วยทรายฯมาโดยตลอด โดยเริ่มทำงานมาตั้งแต่ปี 2532 จนถึงกันยายน 2547 มีอายุการทำงานตั้งแต่ 6 ปี -15 ปี มีจำนวน 21 อัตรา โดยจ้างจากงบกลาง กปร. ซึ่งมีความจำเป็นต้องจ้างมาโดยตลอด แต่เนื่องจากตำแหน่งของลูกจ้างชั่วคราวที่ศูนย์ฯ ได้แก่ เจ้าพนักงานการเกษตร เจ้าพนักงานธุรการ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิชาการศึกษา นักวิชาการเผยแพร่ เจ้าพนักงานสัตวบาล เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ผู้ช่วยนักวิจัย และหัวหน้างานศึกษาพัฒนาป่าไม้ ซึ่งตำแหน่งของลูกจ้างชั่วคราวเหล่านี้กับหน่วยงานที่สังกัด คือ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตำแหน่งของลูกจ้างชั่วคราวในศูนย์นั้นไม่สอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน⁹

⁷ ศูนย์ห้วยทรายฯ,สรุปแนวทางการช่วยเหลือลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ห้วยทรายฯ,จัดทำเมื่อ ตุลาคม 2549 น. 1 (เอกสารอัคราณา)

⁸ เรื่องเดียวกัน, น.1-2

⁹ ศูนย์ห้วยทรายฯ, เอกสารข้อมูลลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ห้วยทรายฯ,ตุลาคม 2547, น.1-3, (เอกสารอัคราณา)

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2547 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการเรื่องการช่วยเหลือลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวในระบบราชการ โดยในส่วนของลูกจ้างชั่วคราวได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้ลูกจ้างในราชการฝ่ายบริหารที่ปฏิบัติงานต่อเนื่อง และทำงานลักษณะซ้ำตัวบุคคลเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีติดต่อกัน ให้ผู้บังคับบัญชาเจ้าสังกัดบรรจุแต่งตั้งเป็นพนักงานราชการ และมีสิทธิได้รับเงินช่วยค่าครองชีพพิเศษได้ เมื่อศูนย์ช่วยเหลือราชการช่วยเหลือนักจ้างชั่วคราวให้เป็นพนักงานราชการ จึงได้ดำเนินการขอรอบอัตราพนักงานราชการตามขั้นตอนดังนี้¹⁰

1. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ทำการสำรวจลูกจ้างชั่วคราวในราชการฝ่ายบริหารแล้ว ปรากฏว่ามีลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนที่เข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 23 อัตรา ปัจจุบันเหลือเพียง 21 อัตรา (ลาออกไป 2 อัตรา) จากโครงสร้างทั้งหมด 51 อัตรา และได้ขออนุมัติกรอบอัตราพนักงานราชการนำเรียนเรื่องดังกล่าวเสนอเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

2. พร้อมส่งเรื่องขออนุมัติกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการ ผ่านผู้บังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ผ่านไปยังผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และส่งไปกองกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3. กองกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผ่าน รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งปฏิบัติราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ส่งเรื่องการขออนุมัติกรอบพนักงานราชการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปยังสำนักงาน ก.พ.

4. เมื่อ สำนักงาน ก.พ.พิจารณาอนุมัติกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการแล้ว จะตอบหนังสือเรื่องดังกล่าวไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ก.ตร.) นำเสนอรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เพื่อทำหนังสือมอบหมายให้ผู้กำกับ ศอพ.บก.กฝ.บช.ตชด. ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ช่วยเหลือราชการ ดำเนินการคัดเลือกและสรรหาพนักงานราชการตามขั้นตอนที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.2547ต่อไป

¹⁰ หนังสือบันทึกข้อความสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร 0411(ลร.8) /264 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2547 เรื่อง การช่วยเหลือลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวในระบบราชการ

สภาพการณ์ปัจจุบัน¹¹

จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2547 เห็นชอบในหลักการเรื่องการช่วยเหลือลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวในระบบราชการดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริไม่ได้นั่งนอนใจ เพื่อเป็นการช่วยเหลือลูกจ้างชั่วคราวในระบบราชการให้มีความมั่นคง มีขวัญกำลังใจมากยิ่งขึ้น และมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น เพราะพนักงานราชการยังมีโอกาสในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งในแต่ละปี ต่างกับลูกจ้างชั่วคราวที่ไม่มีการเลื่อนขั้นเงินเดือน ศูนย์ศึกษาห้วยทรายฯจึงได้สำรวจจำนวนลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ฯเพื่อขออนุมัติกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการ และดำเนินการ ดังนี้

1. ศูนย์ห้วยทรายฯได้ทำการสำรวจลูกจ้างชั่วคราวในราชการฝ่ายบริหารและปฏิบัติงานซ้ำตัวบุคคลมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ปรากฏว่ามีลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนที่เข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าว จำนวน 23 อัตรา ปัจจุบันเหลือเพียง 21 อัตรา (ลาออกไป 2 อัตรา) จากโครงสร้างทั้งหมด 51 อัตรา และได้้นำเรียนผู้บังคับบัญชาตามลำดับ คือ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) และผู้บังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน แต่ได้รับแจ้งจากกองกำลังพลสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(กตร.)ว่าลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร 1008.5/คพร/24 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2547 และ กตร.จะได้พิจารณาจัดกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการในส่วนของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนผนวกไว้ในคราวเดียวกัน มีผลให้ลูกจ้างของศูนย์ห้วยทรายฯ จำนวน 21 อัตรา ไม่สามารถเป็นพนักงานราชการได้

2. ต่อมาเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2548 สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2548 จากการปรับโครงสร้างในครั้งนี้เป็นเหตุให้มีส่วนราชการเกิดขึ้นใหม่ คือ ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนา กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ศอพ.บก.กฝ.บข.ตชด.) ฐานะเทียบเท่า

¹¹ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ,สรุปแนวทางการช่วยเหลือลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, น. 2-3 (เอกสารอัดสำเนา)

กองกำกับการ มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพิเศษต่างๆที่เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบของกองบังคับการฝึกพิเศษ นอกจากนี้ ฯพณฯ นายจุลณภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีคำสั่งที่ 6/2548 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2548 แต่งตั้งผู้กำกับการศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนา เป็นผู้อำนวยการศูนย์ช่วยเหลือฯด้วย จึงเป็นเหตุให้ศูนย์ช่วยเหลือฯ แยกจากกองกำกับการ 1 กองบังคับการฝึกพิเศษ มาอยู่ในความรับผิดชอบของ สอพ.บก.กฝ.บข.ตชด. ซึ่งสังกัดกองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3. ต่อมา สอพ.บก.กฝ.บข.ตชด. ได้ทำหนังสือทบทวนเรื่องการบรรจุลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนของศูนย์ช่วยเหลือฯเป็นพนักงานราชการอีกหลายครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับศูนย์ศึกษาพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 ศูนย์ มีเพียงศูนย์ช่วยเหลือฯเพียงแห่งเดียวที่ยังไม่ได้รับการบรรจุเป็นพนักงานราชการ ซึ่งทางสำนักงาน กปร. ก็พยายามช่วยเหลือเรื่องนี้มาโดยตลอด แต่ทั้งนี้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาช่วยเหลือฯนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของ สอพ.บก.กฝ.บข.ตชด. การจะบรรจุลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนทั้ง 21 อัตรา เป็นพนักงานราชการนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งขณะนี้ลูกจ้างจำนวนดังกล่าวเสียสิทธิประโยชน์มาเป็นเวลา 2 ปีกว่าแล้ว สำนักงาน กปร. ได้พยายามประสานกับผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องนี้มาโดยตลอด เพื่อขอให้บรรจุลูกจ้างจำนวนดังกล่าวเป็นพนักงานราชการก่อน จนกระทั่งเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2549 สำนักงาน กปร. ได้เรียนเชิญผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ที่สามารถตัดสินใจแทนได้เข้าร่วมประชุม ณ สำนักงาน กปร. เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือลูกจ้างจำนวนดังกล่าวให้ได้บรรจุเป็นพนักงานราชการได้ก่อนที่โครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะแล้วเสร็จ¹²

4. หลังจากการประชุมดังกล่าวแล้ว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ(สตช.)ได้ดำเนินการขออนุมัติการเปลี่ยนสถานภาพลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ช่วยเหลือฯให้เป็นพนักงานราชการไปยังสำนักงาน ก.พ.¹³ และสำนักงาน ก.พ.โดยคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ (คพร.) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วมีมติเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550 อนุมัติให้เปลี่ยนสถานภาพลูกจ้างชั่วคราวทั้ง

¹² หนังสือสำนักงาน กปร.ที่ กร 0007.1/2763 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2549, เรื่อง รายงานการประชุมเรื่องแนวทางและวิธีการเพื่อบรรจุลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ศึกษาการพัฒนาช่วยเหลือฯอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

¹³ หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ตช 0004.43/6603ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2549, เรื่อง การเปลี่ยนสถานภาพลูกจ้างชั่วคราวเป็นพนักงานราชการ

21 ราย เป็นพนักงานราชการได้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2549 เป็นต้นไป และให้ถือว่าพนักงานราชการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกรอบอัตรากำลัง 1 ปี ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำด้วย และการทำสัญญาจ้างพนักงานราชการให้ดำเนินการตามหนังสือคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการที่ นร1008.8/คพร/24 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2547 กล่าวคือเป็นการทำสัญญาจ้างเพื่อทดลองปฏิบัติงาน 1 ปีก่อน และเมื่อครบ 1 ปี พนักงานราชการผู้นั้นผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คพร. กำหนดแล้ว ให้ต่อสัญญาจ้างได้คราวละไม่เกิน 4 ปี ขึ้นอยู่กับภารกิจของส่วนราชการว่ายังจำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานต่อเนื่องหรือไม่ โดยจะต้องไม่เกินระยะเวลาตามกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการที่ คพร.อนุมัติ ทั้งนี้ตามนัยข้อ 9 และข้อ 10 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.2547 สำหรับการกำหนดค่าตอบแทนและการพิจารณาให้เงินช่วยค่าครองชีพพิเศษแก่พนักงานราชการให้เป็นไปตามหนังสือคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ¹⁴

5. สำนักงาน ก.พ. ได้ตอบอนุมัติให้ลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริเปลี่ยนสถานะเป็นพนักงานราชการแล้วส่งเรื่องดังกล่าวไปที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากการสอบถามกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติแจ้งว่ากองกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ส่งเรื่องดังกล่าวเสนอให้รองผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฝ่ายบริหารอยู่ในขณะนี้ เพื่อทำหนังสือมอบหมายให้ผู้กำกับศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนา กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน(สอพ.บก.กฝ.บช.ตชด.)ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ห้วยทรายฯดำเนินการคัดเลือกและสรรหาพนักงานราชการตามขั้นตอนที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.2547ต่อไป

ดังนั้น ขณะนี้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ยังไม่ได้ดำเนินการจ้างลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์เป็นพนักงานราชการ ตามประกาศการบริหารพนักงานราชการ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการสรรหาและการเลือกสรรพนักงานราชการ และแบบสัญญาจ้างของพนักงานราชการ ซึ่งต้องรอหนังสือแจ้งมาจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติก่อน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริจึงจะดำเนินการได้

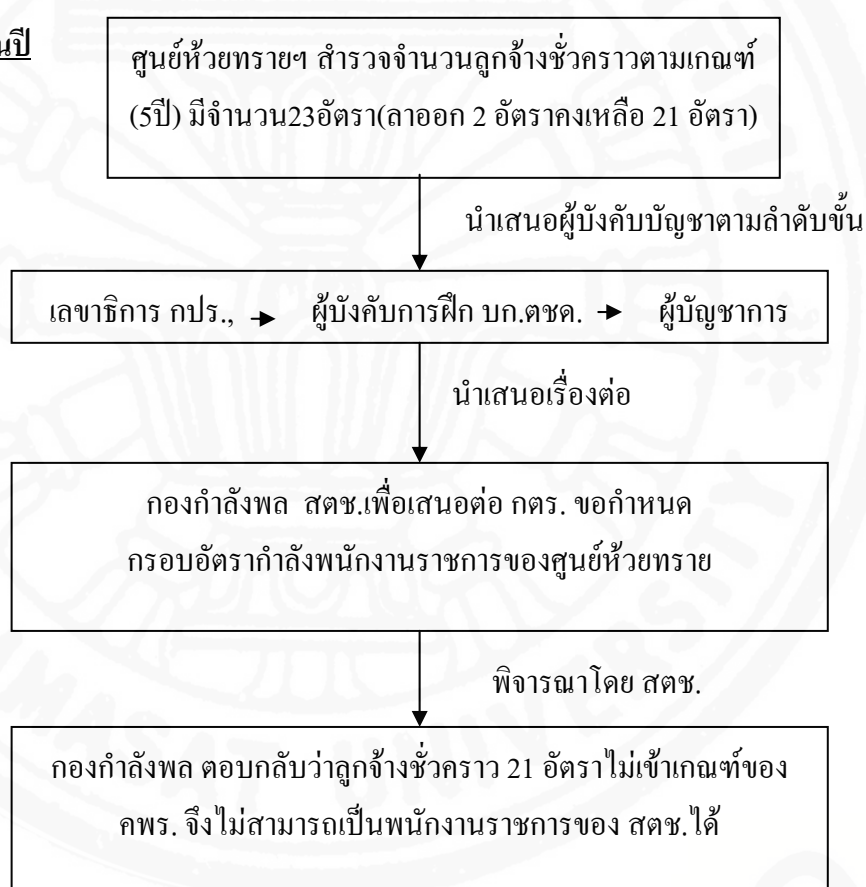
¹⁴ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร 1008.6/12 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550, เรื่อง การเปลี่ยนสถานภาพลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นพนักงานราชการ

ส่วนลูกจ้างชั่วคราวอีก 30 อัตรานั้น สตช.ไม่ได้ขออนุมัติกรอบในภาพรวมให้ เนื่องจาก สตช.ไม่มีกรอบอัตรากำลังลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวที่สอดคล้องกับภารกิจของ ศูนย์ช่วยเหลือฯ ให้เปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานราชการได้ และสตช.เห็นว่าตามมติ ครม.เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2547 นั้น ต้องมีอายุงานครบ 5 ปี จนถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2547 ถ้าเกินกว่านั้นไม่สามารถ เปลี่ยนสถานภาพได้

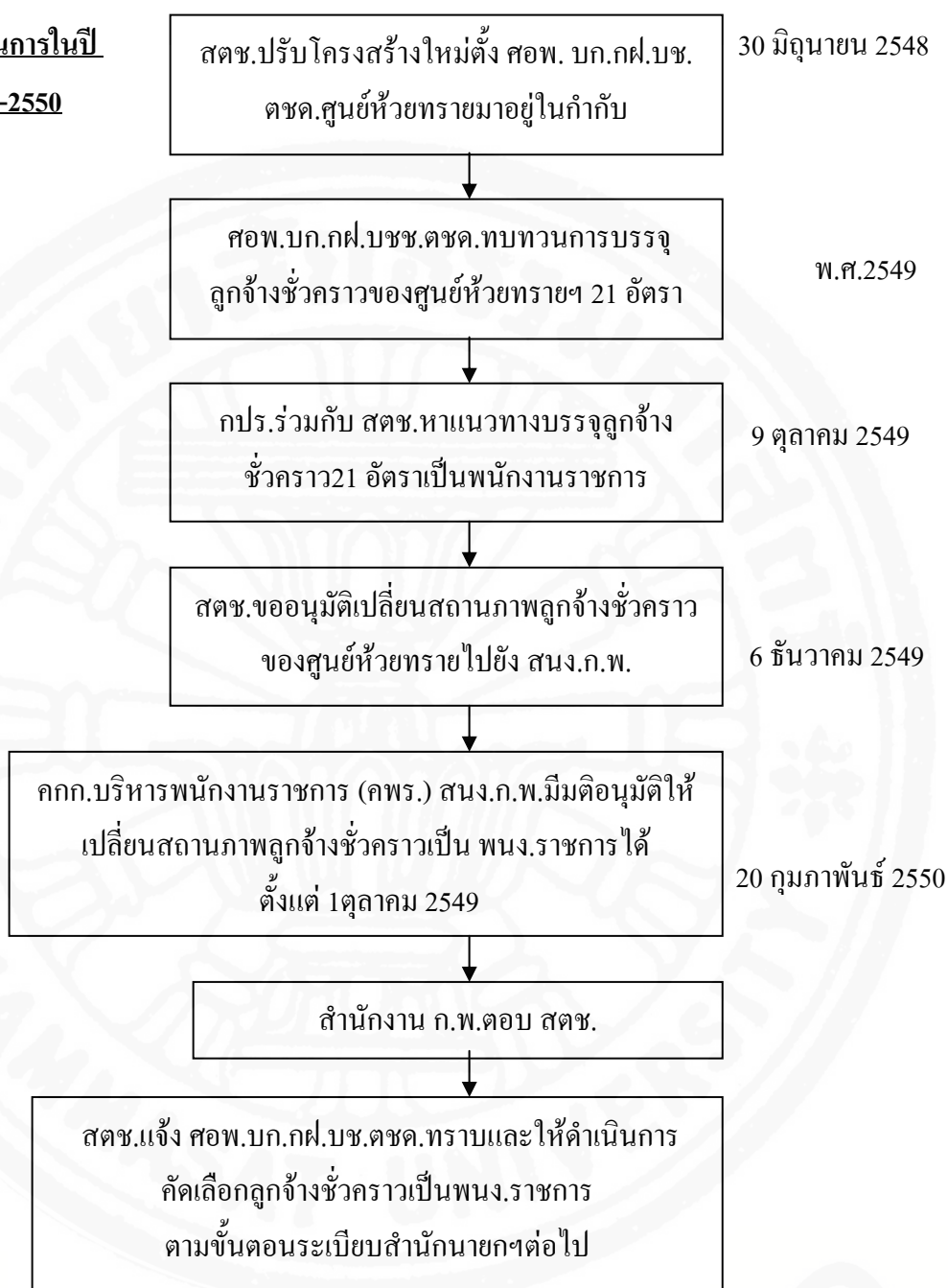
แผนภาพที่ 4 : แสดงขั้นตอนการดำเนินการขอกรอบอนุมัติกรอบอัตรากำลังพนักงานราชการของศูนย์ช่วยเหลือฯ

การดำเนินการในปี

พ.ศ. 2547

**การดำเนินการในปี
พ.ศ.2548-2550**

ที่มา : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, สรุปแนวทางการช่วยเหลือลูกจ้างชั่วคราวของศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, น. 2-3 (เอกสารอัดสำเนา)